

Majandus- ja taristuministri määruse „Teekasutustasu ja teenustasu tasumise ning tagastamise kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Majandus- ja taristuministri määrus „Teekasutustasu ja teenustasu tasumise ning tagastamise kord“ kehtestatakse liiklusseaduse § 190⁴ lõike 9 alusel.

Eelnõu koostamise vajadus on tingitud veoautode teekasutustasu (edaspidi *teekasutustasu*) kehtestamisest. Liiklusseadusega on reguleeritud teekasutustasu ja veoautode teekasutustasu maksmise teenustasu (edaspidi *teenustasu*) tasumist ning tagastamist. Käesoleva määrusega täpsustatakse teekasutustasu tasumise ja tagastamise korda ning kehtestatakse andmed, mis tuleb tasumiseks ja tagastamiseks esitada.

Eelnõu ja käesoleva seletuskirja valmistas ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi teede- ja raudteosakonna teedetalituse juhataja Lauri Künnapuu (tel: 625 6424, e-post: lauri.kunnapuu@mkm.ee) ja Maanteeameti erivedude koordinaator Mait Klein (tel: 611 9325, e-post: mait.klein@mmt.ee). Eelnõu ja seletuskirja keeleteoimetus tegi Kristiane Liivoja (tel: 625 6370, e-post: kristiane.liivoja@mkm.ee) ja juriidilise ekspertiisi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna nõunik Ave Henberg (tel: 625 6360, e-post: ave.henberg@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist. Alljärgnevalt on toodud selgitused paragrahvide kaupa.

Paragrahviga 1 kehtestatakse teekasutustasu ja teenustasu tasumise viisid. Lõikes 1 loetletakse üldiselt teekasutustasu tasumise võimalused. Teekasutustasu saab tasuda Maanteeameti veebirakenduse kaudu. Lisaks on võimalik teekasutustasu tasuda teekasutustasu tasumist korraldava eraõigusliku juriidilise isiku juures sularahas või ülekandega. Lõikes 2 on käsitletud teenustasu tasumist. Tulenevalt liiklusseaduse § 190⁴ lõikest 5 on teatud juhtudel õigus lisada teekasutustasu hinnale teenustasu. Teenustasu tuleb maksta ainult siis, kui teekasutustasu tasutakse Maanteeametiga halduslepingu sõlminud eraõigusliku juriidilise isiku vahendusel. Lõikes 3 kehtestatakse Maanteeametile kohustus avaldada teekasutustasu veebilehel teenustasude suurused ning loetelu eraõiguslikest juriidilistest isikutest, kellega Maanteeamet on sõlminud halduslepingu teekasutustasu tasumise korraldamise halduslepingu.

Paragrahviga 2 kehtestatakse teekasutustasu tasumisel esitatavad andmed. Määruses ei ole reguleeritud seda, kes peab andmed esitama. Tulenevalt liiklusseaduse § 190⁴ lõikest 1 on teekasutustasu tasumise kohustus kehtestatud veoauto omanikule või kui liiklusregistrisse on kantud veoauto vastutav kasutaja, on teekasutustasu tasumise kohustus vastutaval kasutaja. See ei tähenda, et veoauto omanik peab ise teekasutustasu tasuma, kuid tema peab selle korraldama. Kui teekasutustasu tasutakse eraõigusliku juriidilise isiku (liiklusseaduse § 190⁴ lõige 3) vahendusel, siis sisestab eraõigusliku juriidilise isiku esindaja andmed teekasutustasu andmekogusse tasujalt saadud info põhjal.

Lõikega 1 kehtestatakse andmed, mis tuleb teekasutustasu tasumisel esitada teekasutustasu andmekogusse. Teekasutustasu andmekogu saab olema seotud liiklusregistriga ning pärast veoauto

registreerimisnumbri ja registreerimise riigi sisestamist kuvatakse Eesti liiklusregistris oleva veoauto ülejäänud asjakohased andmed.

Punkti 1 kohaselt tuleb tasumisel märkida veoauto registreerimisnumber, mis on vajalik tasutud teekasutustasu sidumiseks konkreetse veoautoga. Kui veoautot soovitakse kasutada koos haagisega, siis tuleb teekasutustasu suuruse määramisel arvestada ka haagise karakteristikutega, kuid haagise registreerimisnumbrit ei ole vaja teekasutustasu andmekogusse sisestada, sest näiteks aasta jooksul võidakas kasutada erinevaid haagiseid, mille kõiki numbreid ei ole tasumise hetkel teada. Veoauto teekasutustasu saab olema seotud konkreetse veoautoga.

Punkti 2 kohaselt tuleb tasumisel määrata veoauto registreerimise riik. Veoauto registreerimise riigi määramine on vajalik, sest erinevates riikides võib kasutusel olla sama registreerimisnumbriga veoauto.

Punkti 3 kohaselt tuleb määrata veoauto ja selle haagise täismasside summa. Antud andmed on vajalikud, kuna nende alusel kujuneb teekasutustasu määr. Kui kavandatakse kasutada ainult veoautot, siis tuleb sisestada ainult veoauto täismass, mis Eesti liiklusregistrisse kantud veoautodel kuvatakse automaatselt. Kui kavandatakse kasutada veoautot koos haagisega, siis tuleb teekasutustasu tasujal lisaks juurde liita ka haagise täismass.

Punkti 4 kohaselt tuleb määrata veoauto heitgaasiklass, mis on vajalik teekasutustasu määra arvutamiseks.

Punkti 5 kohaselt tuleb määrata veoauto ja selle haagise telgede summa, millest sõltub veoauto teekasutustasu määr. Sarnaselt täismassiga tuleb veoauto telgede arvule teekasutustasu tasuja poolt juurde liita haagise telgede arv.

Punkti 6 kohaselt tuleb määrata periood, mille eest teekasutustasu tasutakse. Perioodi pikkusest sõltub tasumisele kuuluv teekasutustasu summa. Perioodid, mille eest on võimalik teekasutustasu tasuda on toodud liikluseaduse § 190³ lõigetes 3–11.

Punkti 7 kohaselt tuleb määrata teekasutustasu kehtima hakkamise aeg. Liikluseaduse § 190¹ lõike 2 kohaselt algab tee kasutamise õiguse periood teekasutustasu tasumist, kui teekasutustasu tasuja ei ole tasumisel määranud hilisemat kehtima hakkamist. Seega on teekasutustasu tasujal õigus määrata teekasutustasu tasumisel hilisem teekasutustasu kehtima hakkamine. Määrusega ei reguleerita seda, millise täpsusega on võimalik määrata hilisemat teekasutustasu kehtima hakkamise aega.

Lõikega 2 täpsustatakse täismassiga seotud andmeid. Teekasutustasu tasuja poolt tuleb määrata, kuhu vahemikku jääb veoauto ja selle haagise täismass. Täpset täismassi ei ole vaja andmekogusse sisestada, kuna vastavalt liikluseaduse § 190³ lõigetele 3–11 esineb sõltuvalt täismassist kaks tasu astet.

Lõikes 3 täpsustatakse heitgaasiklassiga seotud andmeid. Veoauto heitgaasiklassi ei ole vaja määrata, kui veoauto ja selle haagise täismasside summa on üle 3,5 tonni, kuid mitte üle 12 tonni, sest sellisel juhul ei sõltu teekasutustasu suurus heitgaasiklassist. Veoautodel, mille kohta on heitgaasiklassi andmed liiklusregistris, tulevad andmed teekasutustasu andmekogusse automaatselt liiklusregistrist. Punktis 1 on kehtestatud võimalus, et veoauto heitgaasiklass ei ole teada. Sellisel

juhul arvestatakse teekasutustasu suuruse tulenevalt liiklusseaduse § 190³ lõikest 2 vastavalt veoauto heitgaasiklassile EURO 0. Ülejäänud punktides toodud heitgaasiklasside liigitus vastab liiklusseaduses kehtestatud heitgaasklassi ja tasumäära sõltuvusele.

Lõikes 4 täpsustatakse telgede arvuga seotud andmeid. Sarnaselt heitgaasiklassiga puudub ka telgede summa määramise vajadus, kui veoauto ja selle haagise täismasside summa on üle 3,5 tonni, kuid mitte üle 12 tonni. Sarnaselt täismassiga tuleb telgede summa leidmiseks liita kokku veoauto ja selle haagise telgede arv.

Lõikega 5 tehakse erand heitgaasiklassi ja telgede arvu märkimise osas veoautodele, mille täismass on 3501–12 000 kilogrammi. Erand tehakse, kuna vastavalt liiklusseaduse § 190³ lõikele 3 ei sõltu sellise täismassi vahemikku jääva veoauto ja selle haagise teekasutustasu määr heitgaasiklassist ja telgede arvust.

Paragrahviga 3 kehtestatakse teekasutustasu tagastamise kord. Teekasutustasu tagastamise korra raamistik tuleneb liiklusseaduse §-st 190⁶. Teekasutustasu tagastamist on võimalik taotleda teekasutustasu tasuma kohustatud isiku (veoauto omanik või vastutav kasutaja) poolt seaduses kehtestatud juhtudel. Samast liiklusseaduse paragrahvist tulenevalt menetleb teekasutustasu tagastamise Maanteeamet. Liiklusseaduse § 190⁶ lõike 3 kohaselt võib taotluse teekasutustasu tagastamiseks esitada kolme kuu jooksul alates aluse tekkimisest.

Lõike 1 kohaselt esitatakse Maanteeametile taotlus kirjalikku taasesitamist võimaldavad vormis. Teekasutustasu tagastamise taotluse võib esitada nii digitaalselt, kui ka paber kandjal. Määrusega ei kehtestata teekasutustasu tagastamise vormi, vaid piirdatakse andmetega, mis tagastamise taotluses tuleb esitada.

Punkti 1 kohaselt tuleb esitada veoauto registreerimisnumber, kuna selle järgi tehakse kindlaks, millise veoauto eest teekasutustasu tagastamist taotletakse.

Punkti 2 kohaselt tuleb tasumisel määrata veoauto registreerimise riik. Veoauto registreerimise riigi määramine on vajalik, sest erinevates riikides võib kasutusel olla sama registreerimisnumbriga veoauto.

Punktide 3 ja 4 kohaselt tuleb esitada teekasutustasu kohuslase andmed. Teekasutustasu kohuslaseks on veoauto omanik või kui liiklusregistrisse on kantud veoauto vastutav kasutaja, siis vastutav kasutaja. Antud andmed on vajalikud, sest teekasutustasu tagastuse taotlemise õiguse on tulenevalt liiklusseaduse § 190⁶ lõikest 1 teekasutustasu tasuma kohustatud isikul. Identifitseerimiseks tuleb lisaks nimele esitada ka registrikood (juriidiline isik) või isikukood (eraisik) või isikukoodi puudumisel sünniaeg. Nende andmete põhjal on võimalik kontrollida Eesti liiklusregistris registreeritud veoautode omanikke. Välismaa registrites olevate sõidukite korral peab Maanteeamet tegema päringu välismaa vastavasse registrisse, kui § 3 paragrahvi lõike 2 alusel esitatud andmete alusel ei ole seda võimalik kindlaks teha.

Punkti 5 kohaselt tuleb taotluses välja tuua teekasutustasu tagastamise alus vastavalt liiklusseaduse § 190⁶ lõikele 2. See on vajalik kontrollimaks liiklusseaduses kehtestatud tagastamise aluse olemasolu. Samuti tuleb määrata tagastamise aluse tekkimise kuupäev.

Punkti 6 kohaselt tuleb määrata registrikande järgselt kasutamata jäänud päevade arv. Kasutamata periood algab liiklusseaduse kohase aluse tekkimisest ning päevade arvu hakatakse loendada registrikandele järgnevast päevast. Punktides 5 ja 6 esitatud andmete põhjal arvutab Maanteeamet tagastamisele kuuluva teekasutustasu summa.

Punkti 7 kohaselt peab taotlus sisaldama taotleja nime koos kuupäevaga.

Punkti 8 kohaselt tuleb märkida arvelduskonto number, kuhu tagastatavad vahendid kantakse.

Lõike 2 kohaselt peab esitama liiklusseaduse § 190⁶ lõikes 2 kirjeldatud registrikannet tõendavad dokumendid. Kui Eestis registreeritud veoautodel oleks võimalik teha see kindlaks liiklusregistri andmete põhjal, siis välismaal registreeritud autode kasutajad peavad need andmed esitama.

Lõike 3 kohaselt otsustab teekasutustasu tagastamise Maanteeamet. Esmalt peab Maanteeamet kontrollima, kas esinevad liiklusseaduses kehtestatud tagastamise alused ning seejärel peab Maanteeamet määrama tagastamisele kuuluva summa. Tagastamise summa arvutatakse lähtuvalt liiklusseaduse § 190⁶ lõikes 4 kehtestatud põhimõtete järgi.

Lõikega 4 reguleeritakse tähtaega, mille jooksul tuleb teekasutustasu tagastada pärast vastava otsuse tegemist. Kuna teekasutustasu tagastab Maksu- ja Tolliamet, siis peab Maanteeamet esmalt edastama Maksu- ja Tolliametile info tagastamise otsuse kohta ning pärast teekasutustasu tagastamist edastab Maksu- ja Tolliamet vastava info Maanteeametile.

Paragrahvi 4 kehtestatakse määruse jõustumise aeg. Käesolev määrus jõustub samal ajal liiklusseaduses kehtestatava veoautode teekasutustasu regulatsiooniga. Seega jääb pärast määruse jõustumist 10 päeva aega enne, kui hakatakse kohaldama teekasutustasu tasumise kohustust.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei oma otsest puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Eelnõu mõju ja selle rakendamisega seotud tegevused

Eelnõul ei oma iseseisvat mõju liiklusseaduse muudatustest, millega kehtestati teekasutustasu.

Eelnõu rakendamiseks on vajalik Maanteeametil arendada teekasutustasu andmekogu ning liidestada see Maksu- ja Tolliametiga.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2017. aasta 20. detsembril.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Siseministeeriumile ja Rahandusministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Lisaks edastatakse eelnõu tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioonile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Autoettevõtete Liidule ning Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsioonile.